

Recenzja

rozprawy doktorskiej lek. Marleny Górskiej

„Analiza składu ciała i wykładników antropometrycznych stanu odżywienia dzieci z uszkodzeniami ośrodkowego układu nerwowego żywionych przewlekłe przez przetoki odżywcze dietami przemysłowymi”.

Praca została przygotowana w roku 2023

w

Klinice Alergologii, Gastroenterologii i Żywienia Dzieci

Uniwersytetu Medycznego w Łodzi

Promotor: Prof. dr hab. n. med. Ewa Toporowska –Kowalska

Recenzja wykonana na podstawie umowy o dzieło, zleconej przez

Prodziekanę ds. Nauki Wydziału Lekarskiego

Uniwersytetu Medycznego w Łodzi –

Panią prof. dr hab. n. med. Monikę Magdalenę Łukomską - Szymańską

Recenzja przygotowana przez prof. dr hab. n. med. Janusza Książyka,

Klinika Pediatrii, Żywienia i Chorób Metabolicznych

Instytut „Pomnik – Centrum Zdrowia Dziecka”, Warszawa.

Pani lek. Marlena Górską jest absolwentką Wydziału Lekarskiego, Kierunek lekarski Uniwersytet Medyczny w Łodzi. Jest lekarką rezydentką w SP ZOZ CSK UM w Łodzi, Uniwersyteckie Centrum Pediatrii, Klinika Alergologii, Gastroenterologii i Żywienia Dzieci.

Jest Autorką 4 prac, w tym jednej w recenzowanym czasopiśmie Nutrients (IF 5,9), jednego rozdziału w publikacji książkowej (PTŻKD) oraz 2 prac w polskich czasopismach medycznych. Brała udział w konferencjach naukowych, kursach i szkoleniach.

Rozprawa doktorska (tytuł jak wyżej) zawarta jest na 83 stronach tekstu zasadniczego, w formie typowej dla rozprawy doktorskiej.

Spis treści tekstu zasadniczego zawiera 12 rozdziałów, podzielonych na pozycje tematyczne. Piśmiennictwo zawiera 127 pozycji literatury polskiej i światowej. W publikacji umieszczono 23 tabele oraz 25 rycin.

Przedmiotem badań była analiza stanu odżywienia dzieci z uszkodzeniami ośrodkowego układu nerwowego żywionych przewlekle przez przetoki odżywcze dietami przemysłowymi.

Zasadnicza część rozprawy poprzedzona została rozdziałem „Wstęp”, w którym zawarte są informacje na temat zaburzeń odżywienia dzieci z przewlekłymi chorobami neurologicznymi, ich ocenie oraz obrazu klinicznego. Bardzo istotny był krótki podrozdział dotyczący dysfunkcji przewodu pokarmowego u tych chorych oraz podrozdział dotyczący wskazań do podjęcia leczenia żywieniowego. W tym kontekście zostały sformułowane cele pracy, które oprócz oceny stanu odżywienia dzieci koncentrują się na ocenie spożycia substratów pokarmowych i znaczenia stosowania diet przemysłowych.

Badaniami objęto 38 chorych z różnymi rozpoznaniem przewlekłych chorób neurologicznych. Analizowano efekty podawania diety przemysłowej i mieszanej.

Kryteria włączenia i wyłączenia z badania były prawidłowe. Oprócz pomiarów antropometrycznych, pobrano krew na badania laboratoryjne oraz wykonano badanie DXA (ocena gęstości mineralnej kości oraz składu ciała metodą absorpcjometrii promieniowania X o podwójnej energii). W badaniu podmiotowym oceniano występowanie objawów niepokojących ze strony układu pokarmowego i ewentualnych złamań kości. W badaniu neurologicznym oceniono motorykę dużą w różnych przedziałach wiekowych. W badaniu antropologicznym wykonano pomiary szczegółowe masy ciała, długości, obwodów i grubości fałdów skórno-mięśniowych. Wskaźniki BMI i Cole'a odnoszono do norm ale także wyliczono wiek wzrostowy. Zapotrzebowanie energetyczne wyliczono na podstawie wzoru na spoczynkowy wydatek energetyczny z uwzględnieniem współczynników uwzględniających napięcie mięśniowe i aktywność ruchową, w oparciu o dane literaturowe.

Rozróżniono podaż diety wyłącznie przemysłowej lub przemysłowej pokrywającej $\geq 50\%$ zapotrzebowania energetycznego z uzupełnieniem zmiksowaną dietą domową i obliczono pokrycie zapotrzebowania w odniesieniu do norm.

Autorka stwierdziła, że stan odżywienia dzieci z przewlekłymi chorobami neurologicznymi jest upośledzony z zaburzeniami dystrybucji tkanki tłuszczowej z jednoczesnym niedoborem beztłuszczowej masy ciała i obniżeniem masy kostnej, co wynika z mniejszego od zalecanego spożycia energii, białka i węglowodanów.

Nie wystarczające spożycie sodu, wapnia, fosforu, witaminy D i kwasu foliowego dopełnia obraz niedoborów żywieniowych. Prawdopodobnie – wg recenzenta – wysokie stężenia witaminy B₁₂ wynikają nie z nadmiernego spożycia, a raczej z nadmiernej produkcji przez zaburzony skład mikrobiomu jelitowego, na co może wskazywać wysoka częstość występowania zaparć.

Oryginalnym wkładem Autorki w rozwój nauki i praktyki o dietach jest wniosek, że istnieje „zasadność modyfikacji składu ilościowego i jakościowego przemysłowych diet enteralnych przeznaczonych do przewlekłego żywienia dzieci z uszkodzeniami OUN” (ośrodkowego układu nerwowego).

Oryginalnym spostrzeżeniem lek. Marleny Górskiej jest też wniosek, że stosowanie diet przemysłowych razem ze zmiksowaną dietą domową pozwala na uzyskanie lepszego stanu odżywienia u chorych na przewlekłe choroby układu nerwowego.

Uwaga ogólna: Dawno nie recenzowałem rozprawy doktorskiej napisanej przez tak dojrzałą kandydatkę do stopnia naukowego doktora. Przyjemnie czytałem dobrze zaplanowaną edycję wyników badań na tle współczesnej wiedzy na tematy związane z tymi badaniami.

Pomijam drobiazgi formalne (np. nie powinno się używać określenia „waga ciała” zamiast „masa ciała”), gdyż w niczym nie umniejszają jakości całości rozprawy. Chciałbym znaleźć niedostatki tej pracy – z obowiązku recenzenta – ale ich nie znalazłem.

Moja opinia o rozprawie doktorskiej Pani dr Marleny Górskiej jest pozytywna.

Zastosowane techniki badawcze są prawidłowe a wnioski spójne z wynikami.

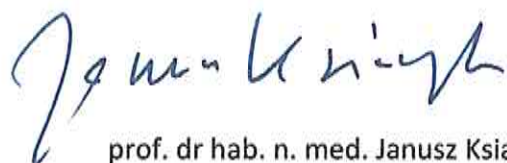
W podsumowaniu:

Przedstawiona do oceny praca doktorska spełnia warunki określone w zapisach Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Ustawa z dnia 21 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz niektórych innych ustaw).

Rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i wykazuje, że Doktorantka wykazuje się bardzo dobrą wiedzą w wybranej dyscyplinie naukowej a tekst rozprawy potwierdza, że nie tylko posiada wiedzę teoretyczną związaną z tematem pracy, ale też potrafi odnieść tę wiedzę do wyników swoich badań, co potwierdza, że posiada zdolność do samodzielnego prowadzenia badań naukowych.

Ze względu na zawartość merytoryczną i odniesienie do współczesnej wiedzy rozprawa zasługuje na wyróżnienie.

Warszawa 06.09.2023.

prof. dr hab. n. med. Janusz Książyk